

บทที่ 3

หลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายตามกฎหมายต่างประเทศ

3.1 กฎหมายออสเตรเลีย

3.1.1 หลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล

1. คุณสมบัติและลักษณะของลูกหนี้

ตามกฎหมายล้มละลายของออสเตรเลีย (The Bankruptcy Act 1966) ลูกหนี้จะสามารถปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย (Discharge by operation of law) ด้วยการวางรูปแบบการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ (Automatic Discharge)

ในกรณีที่ลูกหนี้ประพฤติตนไม่เหมาะสมหรือเป็นผู้ทุจริต ลูกหนี้ก็ขาดคุณสมบัติที่จะปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ และยังไม่สามารถปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ (Early Discharge) อีกด้วย ทางเลือกสุดท้ายของลูกหนี้ประเภทนี้คือ ต้องมายื่นคำร้องขอต่อศาลให้ศาลพิจารณาลดให้ ผู้เขียนจึงเห็นว่า การปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล (Discharge by order of the Court) เป็นวิธีลำดับหลังจากการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ และการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ นั่นคือ เมื่อไม่สามารถใช้ 2 วิธีดังกล่าวข้างต้นได้แล้ว จึงค่อยมาร้องขอต่อศาล ดังนั้น ลูกหนี้ผู้ยื่นคำร้องขอต่อศาล จึงเป็นลูกหนี้ทั่วไปที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและทุจริต (เพราะถ้าพฤติกรรมเหมาะสมและสุจริต ย่อมใช้วิธีการอื่น) ศาลจะเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจว่าสมควรปลดเขาหรือไม่

ก) พฤติกรรมที่ถือว่าไม่เหมาะสมและทุจริต¹

- ได้รับเครดิตโดยไม่แจ้งสถานะของตนให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบว่า ตนเป็นบุคคลล้มละลาย
- รับสินค้าหรือบริการจากบุคคลอื่น โดยออกตัวแลกเงิน เช็ค หรือตัวสัญญาใช้เงิน โดยไม่แจ้งสถานะของตนให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบว่าตนเป็นบุคคลล้มละลาย
- ทำสัญญากับบุคคลอื่น โดยไม่แจ้งให้ทราบว่าตนยังไม่ได้รับการปลดจากล้มละลาย เช่น ทำสัญญาเช่าซื้อ สัญญาเช่า สัญญาจ้าง

¹ The Bankruptcy Act 1966, Section 148 (a) – (f)

- รับสินค้าหรือบริการจากบุคคลอื่นโดยให้คำมั่นว่าจะชำระให้และไม่แจ้งให้อีกฝ่ายทราบว่าตนยังไม่ได้รับการปลดจากล้มละลาย
- รับจ้างทำของหรือรับจ้างให้บริการ โดยให้คำมั่นว่าจะจัดการหาสินค้าและบริการให้อีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่แจ้งให้อีกฝ่ายทราบว่าตนยังไม่ได้รับการปลดจากล้มละลาย
- เข้าดำเนินธุรกิจในนามบุคคล ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท โดยไม่แจ้งให้อีกฝ่ายทราบว่า ตนยังไม่ได้รับการปลดจากล้มละลาย

จากข้อกำหนดในมาตรา 148 (a) – (f) ข้างต้น เห็นได้ว่า พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและถือว่าทุจริตที่ส่งผลให้ลูกหนี้ปลดด้วยวิธีการปกติไม่ได้ต้องมาร้องขอต่อศาลนั้นมีหลักเกณฑ์คือ

- ทำนิติกรรม หรือทำธุรกิจกับบุคคลอื่น
- ปกปิดฐานะอันแท้จริงของตนโดยนิ่งเสียไม่แจ้งให้ทราบว่าตนยังเป็นบุคคลล้มละลาย
- การกระทำเช่นนี้ ถือว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและทุจริต
- กฎหมายจึงวางแนวทางให้ลูกหนี้ผู้นั้นปลดจากล้มละลายแบบปกติไม่ได้ ต้องเข้ามาร้องขอต่อศาล
- ศาลจะเป็นผู้กั้นกรองว่าถึงเวลาหรือยังที่จะปลดลูกหนี้จากล้มละลาย
- หลักเกณฑ์นี้เป็นการคุ้มครองสังคมโดยส่วนรวมไม่ให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายจากการก่อหนี้ไม่สิ้นสุด โดยมีสมมติฐานว่า ลูกหนี้ผู้ล้มละลายอยากจะหลุดพ้นเร็ว ๆ ถ้าเขาปกปิดความจริงกับคนอื่นเขาจะต้องมาใช้วิธีร้องขอต่อศาลซึ่งจะหลุดพ้นจากล้มละลายช้ากว่าวิธีอื่น ผลคือ ลูกหนี้ก็อาจไม่ยอมให้เป็นเช่นนั้น จึงไม่ไปทำนิติกรรมหรือธุรกิจดังกล่าว ผู้อื่นในสังคมก็ไม่เสียหายเป็นการคุ้มครองสังคมโดยรวม

ข) การใช้ดุลยพินิจของศาลในการปลดจากล้มละลาย

ในการพิจารณาคุณสมบัติของลูกหนี้ ที่จะได้รับการปลดจากล้มละลาย ไม่ว่าจะ เป็นกรณีลูกหนี้ยื่นคำขอล้มละลายเองโดยสมัครใจหรือเจ้าหนี้เป็นผู้ยื่นคำขอก็ตาม ศาลจะพิจารณาข้อเท็จจริงดังนี้²

- พฤติการณ์ที่บุคคลล้มละลายได้ก่อให้เกิดหนี้ขึ้น รวมถึงพฤติกรรมของบุคคลล้มละลายและพฤติกรรมเจ้าหนี้ของบุคคลล้มละลาย
- การให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพย์สิน และการสอบสวนพฤติการณ์ของการล้มละลาย
- กรณีที่บุคคลล้มละลายสามารถส่งเงินให้แก่กองทรัพย์สินได้ ไม่ว่าจะ บุคคลล้มละลายจะทำข้อตกลงจัดสรรรายได้หรือคำสั่งให้มีการจัดสรรรายได้มีผลบังคับใช้หรือไม่
- การฟื้นฟูฐานะทางการเงินของบุคคลล้มละลาย และ
- รายงานที่ทรัพย์สินทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับบุคคลล้มละลาย
- หากบุคคลล้มละลายได้ล้มละลายมาก่อนหน้านี้ พฤติการณ์ที่นำไปสู่การล้มละลายครั้งก่อนและความประพฤติของบุคคลล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับการล้มละลายครั้งนั้น

ทั้งนี้ ศาลมีสิทธิพิจารณาข้อเท็จจริง และรับฟังพยานอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควร

2. ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย

การปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล The Bankruptcy Act 1966 ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ว่าเมื่อใดศาลจึงจะปลดลูกหนี้จากล้มละลาย จะต้องให้บุคคลล้มละลายที่ปีต่างจากกฎหมายอังกฤษซึ่งเป็นแม่แบบของกฎหมายล้มละลายออสเตรเลีย³ ที่บัญญัติไว้ชัดเจนในมาตรา 280 (1) ลูกหนี้จะยื่นคำขอปลดจากล้มละลายได้เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว 5 ปี นับจากวันที่เริ่มต้นล้มละลาย⁴ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่การปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติถูกคัดค้าน จะมี

² The Law Reform Commission, Report No. 45, General Insolvency Inquiry, Clause 566-567, pp. 239 – 240 [On line] Available from www.alrc.gov.au/publications/final_report.html. [2003. September 17]

³ Nathalie Martin, "Common – Law Bankruptcy Systems: Similarities and Differences," American Bankruptcy Institute Law Review 11, No. 367 (Winter 2003): 4.

⁴ Ian F. Fletcher, The Law of Insolvency (London: Sweet & Maxwell, 1996), p. 309.

ผลให้ปลดจากล้มละลายได้ก็ต่อเมื่อผ่านไป 5 ปี แล้ว และกรณีนี้จะต้องร้องขอต่อศาลเท่านั้น ทำให้พิจารณาได้ว่า ศาลจะปลดลูกหนี้ได้ก็ต่อเมื่อเขาได้ล้มละลายแล้ว 5 ปี

3. การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ในการร้องขอต่อศาลเพื่อปลดจากล้มละลายนั้น ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดนั้น The Bankruptcy Act 1966 ไม่ได้บัญญัติเป็นตัวเลขไว้ อย่างไรก็ตามก็เป็นอำนาจของทรัสต์ที่จะตระหนักว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้เป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่ควรจะเป็นแล้ว เป็นจำนวนเพียงพอตามที่ทรัสต์เห็นสมควร⁵ ดังนั้นแม้กฎหมายจะไม่ระบุตัวเลขแน่นอนไว้ แต่จะพิจารณาได้จากดุลยพินิจของทรัสต์ว่าเป็นจำนวนเพียงพอเหมาะสมแล้ว ซึ่งเป็นการพิจารณาข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไป

3.1.2 หลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ

การปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ (Automatic Discharge) ได้เริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในปี 1966 และต่อมาได้ปฏิรูปกฎหมายในปี 1981 และปี 1991 ทำให้แนวทางการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติของออสเตรเลียเปลี่ยนแปลงไป โดยมีสาระสำคัญที่จะพิจารณาดังนี้

1. คุณสมบัติและลักษณะของลูกหนี้

การปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ เป็นหลักการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย (Discharge by operation of law) ซึ่งลูกหนี้จะพ้นจากล้มละลายโดยทันทีเมื่อถึงกำหนดเวลาแน่นอน

ลูกหนี้ที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมหรือไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการทรัพย์สิน ถือเป็นบุคคลที่ไม่สมควรจะได้รับการปลดจากล้มละลาย เพราะการปลดจากล้มละลายมีผลให้ลูกหนี้หลุดพ้นในหนี้สิน จึงได้มุ่งให้ใช้แก่บุคคลที่สุจริต⁶ พฤติการณ์ที่ถือว่าไม่เหมาะสมหรือไม่สุจริต ได้แก่

ก) การปกปิดฐานะของตน โดยไม่แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบว่าเป็นบุคคลล้มละลาย และเข้าทำนิติกรรมหรือดำเนินธุรกิจกับบุคคลอื่น⁷

⁵ The Bankruptcy Act 1966, Section 145.

⁶ The Law Reform Commission, Report No. 45 General Insolvency Inquiry, Clause 548, p. 231.

⁷ The Bankruptcy Act 1966, Section 148

ข) เดินทางออกนอกราชอาณาจักร⁸

- เดินทางออกไปไม่ว่าก่อนหรือหลังจกล้มละลาย และไม่ได้เดินทางกลับประเทศ

- ในขณะที่อยู่นอกประเทศ ทรัสดีได้เรียกตัวกลับมาโดยกำหนดวันที่หรือเวลาที่แน่นอน แต่ไม่ได้กลับมาภายในวันหรือระยะเวลาที่นั้น

ค) เข้าดำเนินการงานของบริษัท ภายหลังจากที่เป็นบุคคลล้มละลายแล้วโดยไม่ได้รับอนุญาต

ง) ทำนิติกรรม หรือธุรกิจกับบุคคลอื่น เป็นจำนวนกว่า 3,000 เหรียญ

จ) ไม่ให้ความร่วมมือกับทรัสดี ในลักษณะต่างๆ ได้แก่⁹

- ไม่ยื่นแถลงการณ์ทรัพย์สิน รายได้ รายได้ในอนาคตเป็นลายลักษณ์อักษรตามที่ร้องขอ

- ไม่เปิดเผยรายการรายละเอียดทรัพย์สิน รายได้ และรายได้ในอนาคต

- ไม่นำส่งเงินสมทบเข้าสู่กองทุนทรัพย์สินในระยะเวลา 5 ปี

- ใช้จ่ายเงินทองโดยไม่แสดงเหตุผลความจำเป็นตามสมควร

- จำหน่ายทรัพย์สิน และไม่นำส่งเงินที่ขายได้ให้แก่ทรัสดี โดยไม่แจ้งเหตุผลและรายละเอียด

- ไม่เปิดเผยความรับผิดชอบของตนที่มีอยู่กับบุคคลอื่นให้ทรัสดีทราบ ไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่

- ไม่แจ้งการย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนแปลงชื่อที่อยู่ และข้อมูลส่วนบุคคลให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

- ไม่ลงนามในเอกสารที่ทรัสดีร้องขอโดยชอบ

- ไม่เข้าร่วมในที่ประชุมเจ้าหนี้ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ไม่มาให้ปากคำในการสอบสวนตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ไม่เปิดเผยผลประโยชน์ในทรัพย์สินที่ตนจะได้รับ

ฉ) ล้มละลายเป็นครั้งที่สอง หรือยังไม่ได้ปลดจากล้มละลายในการล้มละลายครั้งแรก¹⁰

⁸ The Bankruptcy Act 1996, Section 149

⁹ The Bankruptcy Act 1966, Section 149 D

หากลูกหนี้มีพฤติการณ์เหล่านี้ ถือว่าเป็นผู้ไม่สุจริตและมีความประพฤติไม่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ถูกคัดค้านในการปลดจากล้มละลายได้

2. ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย

ลูกหนี้จะปลดจากล้มละลายโดยทันทีเมื่อครบกำหนดระยะเวลา 3 ปี นับจากวันที่เริ่มต้นล้มละลาย และไม่มีคำคัดค้าน

เดิมนั้น ในพระราชบัญญัติล้มละลายปี 1966 ลูกหนี้จะพ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติภายหลังครบกำหนดเวลา 5 ปี ต่อมาเศรษฐกิจของบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป ระหว่างปี 1968-1980 มีการให้สินเชื่อผู้บริโภคมก และเกิดการลงทุนในธุรกิจโดยมีอัตราหนี้สินมากกว่าส่วนทุนของผู้เป็นเจ้าของ ทำให้บุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัว จึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงกฎหมายขึ้นในปี 1981 ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในขณะนั้น เห็นว่าระยะเวลา 5 ปี ไม่เหมาะสม สมควรเปลี่ยนเป็น 3 ปี จึงได้มีการแก้ไขกฎหมาย นับสำคัญที่เปลี่ยนแปลงในครั้งนั้น ได้แก่¹¹

- ให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ ภายหลัง 3 ปี
- คัดค้านการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา 3 ปี

อาจทำได้แค่เพียงอาศัยมูลเหตุเฉพาะเท่านั้น การคัดค้านจะนำไปสู่ผลการขยายระยะเวลาปลดจากล้มละลายออกไป ระยะเวลาที่มากที่สุด คือ 5 ปี นับต่อจากจุดที่พ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ (รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 8 ปี)

- การปลดจากล้มละลายในกรณี 5 ปี ต้องอาศัยคำสั่งศาลเท่านั้น

การพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติเรื่องระยะเวลา 3 ปี

ระยะเวลาที่ให้ลูกหนี้ปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติเมื่อครบ 3 ปีนั้น มีการพิจารณากันมากกว่าเวลา 3 ปีนี้เหมาะสมแค่ไหน ซ้ำเกินไปหรือไม่ เนื่องจากมีข้อเสนอยื่นต่อคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่า บางกรณีลูกหนี้ควรได้ปลดจากล้มละลายก่อนหน้านั้น เป็นต้นว่า¹²

¹⁰ Margaret L. Barron, Fundamentals of Business Law (Sydney: McGraw Hill Book Co., 1993), pp. 578-579.

¹¹ The Law Reform Commission, Report No. 45 General Insolvency Inquiry. Clauses 543-544, p. 227.

¹² The Law Reform Commission, Report No. 45 General Insolvency Inquiry. Clause 546, p. 228.

- เป็นการเปล่าประโยชน์ในการที่จะยังคงให้ “บุคคลล้มละลายธรรมดา” (average bankrupt) ล้มละลายเป็นเวลาสามปี นั่นก็คือ บุคคลล้มละลายซึ่งกิจการทางการเงินของเขาไม่จำเป็นต้องมีการสืบสวนครอบคลุมมากนัก และเป็นผู้มีความสามารถที่จะจัดสรรเงินจากรายได้เพื่อประโยชน์แห่งเจ้าหนี้ที่อยู่บ้าง และ

- การให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายอยู่ต่อไปเป็นระยะเวลามากกว่าสามปีนั้น เป็นการสร้างทัศนคติในทางลบ พวกเขาอาจมีแรงจูงใจไม่มากนักหรืออาจไม่มีเลย ในการใช้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ หรือเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน เพราะขณะที่ยังมีสถานะเป็นบุคคลล้มละลายอยู่นั้นก็ยังคงมีความมุ่งหวังกับรายได้ที่เพิ่มขึ้น หรือทรัพย์สินที่ได้รับ ซึ่งถูกยื่นคำร้องเพื่อจะนำมาชำระหนี้ล้มละลาย

ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ คณะกรรมการได้ตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลายในระยะยาวสำหรับ “บุคคลล้มละลายธรรมดา” คณะกรรมการได้แสดงความเห็นใน DP 32 (วรรค 344) ว่า กฎหมายที่มีอยู่อาจได้รับการแก้ไขให้เกิดประโยชน์ต่อไป เพื่อให้เกิดความสมดุลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ชี้แจงว่า หน้าที่ระหว่างวัตถุประสงค์ของนโยบายในการให้ความช่วยเหลือและสร้างให้เกิดแรงจูงใจให้บุคคลล้มละลายฟื้นคืนสู่สภาพปกติ กับความมั่นใจว่าสาธารณชนจะได้รับการคุ้มครองจากพฤติกรรมทางการค้าที่ไม่เป็นที่ยอมรับโดยการใช้งบประมาณที่เหมาะสมของกฎหมายล้มละลาย

คณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามีทางเลือก 3 ทางที่จะพิจารณา ดังนี้¹³

- ข้อ A มีการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติใน 3 ปี เหมือนเดิม
- ข้อ B นอกจากจะมีการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติใน 3 ปี เหมือนเดิมแล้ว ควรจะเพิ่มหลักเกณฑ์เรื่องการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติอีกด้วย
- ข้อ C มีการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติใน 3 ปีเหมือนเดิม ไม่ควรเพิ่มหลักเกณฑ์เรื่องการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ แต่ควรพัฒนาหลักเกณฑ์เรื่องการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติใน 3 ปี ให้เหมาะสมดียิ่งขึ้น

¹³ Ibid, Clause 547, pp. 229 - 231.

ทางเลือกทั้ง 3 ข้อ มีการพิจารณากันโดยละเอียด และยังได้ชี้ให้เห็นข้อดี ข้อเสียของแต่ละแบบอีกด้วย รายละเอียดมีสาระสำคัญดังนี้

ข้อ A ให้คงไว้ซึ่งโครงสร้างของการปลดจากล้มละลายที่มีอยู่ใน DP 32 (วรรค 284-90) คณะกรรมการได้เสนอข้อจำกัดในการใช้กฎหมายล้มละลายโดยให้นำรูปแบบการจัดการเรื่องหนี้สินส่วนตัวในฐานะที่เป็นทางเลือกสำหรับการล้มละลาย ให้มีการใช้กฎหมายล้มละลายกับบุคคลที่มีพฤติกรรมทางการเงินที่สมควรจะถูกลงโทษ กฎหมายการปลดจากล้มละลายที่มีอยู่ ก็ได้รับการพิจารณาว่าเหมาะสมสำหรับบุคคลเหล่านั้น

ถึงแม้ว่า ในรายงานฉบับนี้จะมีทางเลือกหนึ่งสำหรับการล้มละลายในรูปแบบของการจัดการที่เรียกว่า “แผนการชำระหนี้” ได้รับการเสนอแนะก็ตาม แต่คณะกรรมการก็ทราบว่าการกระทำของผู้มีหนี้สินส่วนตัวที่คำร้องขอปลดจากล้มละลายไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (ที่มีความเข้มงวดมาก) ก็ยังคงอยู่ในสถานะบุคคลล้มละลายต่อไป ดังนั้น ข้อเสนอจึงไม่ตอบสนองความต้องการสำหรับกฎหมายเรื่องการปลดจากล้มละลายที่นำมาใช้กับ “บุคคลล้มละลายธรรมดา” อีกต่อไป

ข้อ B : การปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติอาจเกิดขึ้นได้ตามคำรับรองของทรัสต์ ข้อเสนอที่กำหนดขึ้นมาเพื่อลดจำนวนระยะเวลาก่อนที่การพ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติจะดำเนินการไปถึง 2 ปี นอกจากนี้ ยังได้รับการเสนอว่าระยะเวลาปกติของการล้มละลายอาจจะลดลงโดยทรัสต์ออกคำรับรองให้มีการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมาตรการจัดการเฉพาะหน้า ซึ่งจะทำให้บุคคลล้มละลายเกิดแรงจูงใจที่จะได้รับการพ้นจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ ข้อเสนอดังกล่าวมีเค้าโครงดังต่อไปนี้

- หากทรัสต์ที่จัดการทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายมีความเห็นว่าบุคคลล้มละลายมีคุณสมบัติที่จะได้รับการปลดจากล้มละลายก่อนระยะเวลาทรัสต์อาจออกและยื่นคำรับรองถึงผลแห่งการนั้นต่อศาล
- ในการพิจารณาออกคำรับรอง ทรัสต์ต้องคำนึงถึงข้อพิจารณาต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้
- คำรับรองจะปลดบุคคลจากล้มละลาย ณ วันที่ครบกำหนดระยะเวลาที่ได้รับไว้ (เช่น ภายหลังจากสองเดือนนับตั้งแต่วันที่ได้ออกคำรับรองนั้น) เว้นแต่ เจ้าหนี้ได้ยื่นคำคัดค้านภายในระยะเวลาดังกล่าว
- เมื่อได้มีการออกคำรับรองแล้ว ทรัสต์จำเป็นต้องยื่นรายงานสรุปผลการจัดการทรัพย์สิน

- ในการยื่นคำรับรอง ทรัสดีมีหน้าที่ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่แต่ละรายของบุคคลล้มละลายทราบถึงการยื่นคำรับรองนั้น และให้มีแถลงการณ์ที่แจ้งถึงผลของการยื่นคำรับรองและสำเนาของรายงานนั้นด้วย
- เจ้าหน้าที่มีสิทธิคัดค้านการปลดจากล้มละลายที่เกิดขึ้นโดยคำรับรองจากทรัสดี
- หากเจ้าหน้าที่ยื่นคำคัดค้าน ให้การปลดจากล้มละลายของลูกหนี้เลื่อนออกไปจนกว่าศาลจะได้มีคำตัดสิน
- หากไม่มีการออกคำรับรอง การปลดจากล้มละลายก็จะดำเนินการเช่นเดียวกับวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
- “บุคคลที่ล้มละลายเป็นครั้งที่สอง” ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการปลดจากล้มละลาย

คณะกรรมการชี้ให้เห็นถึงข้อดีของทางเลือก B ดังนี้

- เป็นการส่งเสริมและทำให้การจัดการเกี่ยวกับการล้มละลายสิ้นสุดเร็วกว่าปกติ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิผลและลดค่าใช้จ่ายของการจัดการ
- เนื่องจากหนึ่งในตัวกำหนดที่จะกำหนดว่าจะออกคำรับรองหรือไม่นั้น เป็นทัศนคติของบุคคลล้มละลายต่อการจัดการทรัพย์สิน สิ่งนี้จะทำให้เกิดแรงจูงใจแก่บุคคลล้มละลายที่จะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการจัดการกองทรัพย์สินของตนได้มากที่สุด และยังเป็นส่งเสริมให้มีการจัดการทรัพย์สินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- การพ้นจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ เป็นการส่งเสริมการฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพปกติโดยการกระตุ้นบุคคลที่เคยล้มละลายมาก่อนให้ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลกับทรัพย์สินหรือรายได้ที่จะถูกนำไปจัดสรร
- ทรัสดีในกฎหมายล้มละลาย (โดยปกติเป็นทรัสดีที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ) สามารถมีบทบาทในเชิงบวกมาก ซึ่งเป็นบทบาทในการส่งเสริมให้มีการปลดจากล้มละลายมากกว่าบทบาทในเชิงลบ และเชิงรับในกระบวนการนั้นเช่นในปัจจุบัน
- การปลดจากล้มละลายเป็นสิ่งที่สามารถเห็นผลได้มากกว่า แก้ไขปัญหาให้ตรงจุดกว่า และมีความหมายสำหรับบุคคลล้มละลายมากกว่า

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการยังคงให้ข้อสังเกตถึงข้อเสียหลายประการ สำหรับทางเลือก B ดังนี้

- เพื่อให้จะสามารถดำเนินกระบวนการออกคำรับรองอันเป็นที่น่าพอใจ ทรัสต์จะต้องได้รับคำชี้แนะที่มีลักษณะเป็นกลางและพอเพียง แม้ว่าในบางมุมมองทรัสต์จะกลายเป็นคนตัดสินมาตรฐานพฤติกรรมทางการเงิน และพฤติกรรมอื่นเสียเอง ยิ่งกว่านั้นเป็นเรื่องอันตรายว่าอาจเกิดความขัดแย้งสำคัญบางประการระหว่างคำตัดสินหรือการตัดสินใจของทรัสต์ ซึ่งมีความแตกต่างกัน
- อาจจะเป็นอันตรายต่อบทบาทความเป็นกลาง และความยุติธรรมที่เราคาดหวังจากทรัสต์และแม้การสร้างสถานการณ์ที่ทรัสต์อาจจะอยู่ภายใต้ความกดดันในการออกหรือไม่ออกคำรับรอง
- ในบางกรณี ทรัสต์ตัดสินใจไม่ออกคำรับรองให้ก็อาจเป็นอุปสรรคต่อบุคคลล้มละลาย ในการยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งพ้นจากการล้มละลายเร็วกว่าปกติ
- ค่าใช้จ่ายในการจัดการทรัพย์สินอาจจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากทรัสต์จะต้องใช้เวลาและพิจารณาในการออกคำรับรอง

ข้อ C : การแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบที่ใช้อยู่ ทางเลือกที่สามที่ได้เสนอใน DP32 คือการรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างของระบบการพ้นจากล้มละลายที่มีอยู่ แต่ก็มีเปลี่ยนแปลงในบางประการดังนี้

- ระยะเวลาก่อนที่การพ้นจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติจะลดลงจาก 3 ปี เป็น 1 ปี
- การพ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติจะไม่สามารถใช้กับบุคคลล้มละลายที่ล้มละลายภายในระยะเวลา 5 ปี ก่อนการเริ่มล้มละลายในปัจจุบัน
- การไม่ให้พ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ จะมีได้ก็แต่โดยคำสั่งศาลเท่านั้น มิใช่โดยการยื่นคำคัดค้านแต่เพียงอย่างเดียวดังเช่นในปัจจุบัน
- มูลเหตุที่การคัดค้านการพ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติอาจถูกกระทำขึ้นนั้น จะได้รับการแก้ไขใหม่
- เรื่องที่ศาลจะคำนึงถึงในการพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับการปลดจากล้มละลาย จะได้รับการแก้ไขใหม่

- คำสั่งหรือหน้าที่ของลูกหนี้ในการส่งเงินหรือจัดสรรรายได้ และระยะเวลา ก่อนที่การปลดจากล้มละลายอาจมีผลขึ้นนั้น ไม่มีความเกี่ยวข้องของ สัมพันธ์กัน

คณะกรรมการได้พิจารณาทางเลือกทั้ง 3 โดยชั่งน้ำหนักระหว่างนโยบาย ในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ และสร้างแรงจูงใจให้บุคคลล้มละลายได้ฟื้นคืนสู่สภาพปกติ ซึ่ง ผู้เขียนเห็นว่า คณะกรรมการได้พิจารณาแนวทางการปลดจากล้มละลาย โดยมุ่งรักษาสมดุลของการ ปลดจากล้มละลายไว้ให้ได้ ด้วยการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ แต่ในขณะเดียวกันก็พิทักษ์ ประโยชน์ของเจ้าหนี้ และคุ้มครองสาธารณชนโดยส่วนรวมด้วย

ทั้งนี้ เห็นได้ว่า ในการพิจารณาทางเลือกทั้ง 3 แต่ละทางเลือกก็มีทั้ง ผู้สนับสนุนและผู้คัดค้านมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในที่สุดผลการพิจารณาเป็นว่าระยะเวลาสำหรับการ ปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติไม่ควรจะลดลงจาก 3 ปี เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการ คุ้มครองสาธารณชนแม้ว่าที่ปรึกษาทางการเงินบางท่านจะยืนยันว่า ระยะเวลาของการล้มละลาย มิได้มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลล้มละลายที่ไม่มีทรัพย์สินและมีรายได้ต่ำ แต่ที่ปรึกษาทางการเงินบางท่านเห็นว่า บุคคลล้มละลายเหล่านั้นนิยมใช้ Part X แผนการฟื้นฟู บุคคลธรรมดาามากกว่า¹⁴

จากข้อเสนอทางเลือกทั้ง 3 ข้อ และการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียต่างๆ ใน รายงานการปฏิรูปกฎหมายนี้ ทำให้ผู้เขียนพิจารณาได้ว่า รูปแบบการปลดจากล้มละลายโดย อัตโนมัติในทันทีที่ครบ 3 ปีนี้ ได้ใช้เป็นวิธีการในการแยกความแตกต่างของบุคคลล้มละลายที่ สุจริตแต่โชคร้าย (honest but unfortunate debtor) ออกจากบุคคลล้มละลายที่ทุจริต

นอกจากนี้ คณะกรรมการยังได้แสดงให้เห็นว่า การคุ้มครองสาธารณชน และการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับในทางการค้า เป็นข้อพิจารณาซึ่งควรจะมีลักษณะเด่น ในการกำหนดนโยบายเรื่องการปลดจากล้มละลายที่เหมาะสม เนื่องจากมีปฏิริยาต่อต้านการ เสนอให้ลดระยะเวลาการปลดจากล้มละลายลงให้เร็วขึ้นกว่าการปลดโดยอัตโนมัติ คณะกรรมการ ทราบถึงความรู้สึกของสังคมที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ระยะเวลาอย่างน้อยที่สุด 3 ปี ของ การล้มละลายนั้น เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมในการลงโทษพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับในทางการ

¹⁴ Ibid, Clause 548, p. 231.

คำ คณะกรรมการจึงเสนอแนะว่า ให้คงระยะเวลา 3 ปีเอาไว้ เป็นเวลาที่บุคคลล้มละลายจะปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ¹⁵

3. การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ตามกฎหมายออสเตรเลีย การปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ 3 ประการ¹⁶ คือ

- 1) ครบกำหนด 3 ปี นับแต่วันเริ่มต้นล้มละลาย
- 2) ลูกหนี้เป็นบุคคลสุจริต ไม่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และให้ความร่วมมือ

แก่ทรัพย์สินในการจัดการทรัพย์สิน และ

- 3) ไม่มีผู้ใดยื่นคำคัดค้าน หรือศาลได้ยกคำคัดค้านนั้นเสีย

เมื่อกรณีของลูกหนี้เข้าหลักเกณฑ์ 3 ประการข้างต้น ลูกหนี้ย่อมได้ปลดจากล้มละลายทันที โดยไม่คำนึงถึงประเด็นการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ว่ามากน้อยเพียงใด จึงเห็นได้ว่าแนวทางนี้คำนึงถึงประเด็นความสุจริตของลูกหนี้และการยื่นคำคัดค้านเป็นสำคัญ จำนวนเงินที่ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้ไม่ใช่ประเด็นในการพิจารณา

4. การยื่นคำคัดค้าน

การยื่นคำคัดค้านการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ เป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่ทำให้ลูกหนี้ไม่ได้ปลดจากล้มละลายเมื่อถึงกำหนดเวลา ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการสกัดบุคคลที่ทุจริตไม่ให้ปลดจากล้มละลายโดยทันที โดยใช้มาตรการที่สำคัญ คือ

- ก) มาตรการในการกำหนดคุณสมบัติในเรื่องความสุจริตของลูกหนี้

กฎหมายได้กำหนดลักษณะของบุคคลที่ไม่สุจริต และมีความประพฤติไม่เหมาะสมไว้¹⁷ ซึ่งจะถือเป็นเหตุที่จะยกขึ้นคัดค้าน

ข) มาตรการในการใช้มูลเหตุคัดค้านเป็นตัวแบ่งแยกความไม่สุจริตเล็กน้อยกับความไม่สุจริตร้ายแรง

¹⁵ Ibid, Clause 549, p. 232.

¹⁶ The Bankruptcy Act 1966, Section 149.

¹⁷ The Insolvency Act 1966, Sections 148-149 D.

มูลเหตุคำคัดค้าน ได้บัญญัติขึ้นในหลักการพื้นฐาน¹⁸ คือ

- บุคคลล้มละลายไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการจัดสรรรายได้หรือจัดส่งเงินให้แก่กองทรัพย์สิน หรือไม่ยอมชำระหนี้ตามข้อตกลงการจัดสรรรายได้
- การปลดจากล้มละลายจะมีผลให้การจัดการทรัพย์สินเกิดความเสียหาย
- ความประพฤติของบุคคลล้มละลายในทางการค้าทั้งก่อนและระหว่างล้มละลายไม่เป็นที่น่าพอใจ
- หากการปลดจากล้มละลายมีแนวโน้มทำให้บุคคลล้มละลายเข้าไปพัวพันกับพฤติกรรมทางการค้าอันไม่เป็นที่ยอมรับ
- เหตุการณ์อื่น ๆ (ซึ่งจะต้องระบุเฉพาะ) ที่อาจทำให้การล้มละลายไม่สิ้นสุดลง

จากหลักการพื้นฐานดังกล่าว ได้นำมาแบ่งแยกความร้ายแรงของการไม่สุจริต ซึ่งผู้เขียนพิจารณาได้ว่าเหตุที่จะทำให้ขยายระยะเวลาเป็น 5 ปี เป็นความไม่สุจริตเล็กน้อย และเหตุที่จะทำให้ขยายระยะเวลาเป็น 8 ปี เป็นความไม่สุจริตร้ายแรง โดยแบ่งแยกได้ดังนี้

1) เหตุที่เป็นความไม่สุจริตเล็กน้อย (ขยายระยะเวลาเป็น 5 ปี)

- ไม่เปิดเผยหนี้สินความรับผิดชอบที่มีอยู่ในวันเริ่มต้นการล้มละลาย ไม่ว่าจะมีความเจตนาหรือไม่
- ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์และข้อมูลส่วนบุคคลให้ทรัพย์สินทราบ
- ไม่ลงนามในเอกสารที่จำต้องลงโดยชอบ
- ไม่เข้าร่วมในที่ประชุมเจ้าหนี้โดยไม่แจ้งให้ทราบ และไม่มีเหตุผลอันสมควร
- ไม่ไปให้ปากคำเพิ่มเติม โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- ไม่เปิดเผยผลประโยชน์ที่ตนมีในทรัพย์สิน¹⁹

¹⁸ The Law Reform Commission, Report No. 45 General Insolvency Inquiry. Clause 559, p. 237.

¹⁹ The Insolvency Act 1966, Section 149 D (1) (i), (j), (k), (ll), (m), (n)

2) เหตุที่เป็นความไม่สุจริตร้ายแรง (ขยายระยะเวลาเป็น 8 ปี)

- ออกไปนอกราชอาณาจักรและไม่กลับมา ไม่ว่าจะก่อนหรือภายหลังเป็นบุคคลล้มละลาย

- เข้าจัดการงานในบริษัท โดยไม่ได้รับอนุญาต

- เข้าทำนิติกรรมหรือธุรกิจกับบุคคลอื่นเป็นจำนวนเกินกว่า 3,993 เหรียญ

- ไม่แจ้งแถลงการณ์บัญชีทรัพย์สิน รายได้ รายได้ในอนาคตเป็น

ลายลักษณะอักษรตามที่ทริสต์ร้องขอ

- ไม่เปิดเผยรายการรายได้ หรือรายได้ในอนาคต

- ไม่นำส่งเงินสมทบเข้าสู่กองทุนทรัพย์สินของลูกหนี้

- ในระยะเวลา 5 ปี ก่อนล้มละลาย หรือภายหลังจากนั้นได้ใช้จ่ายเงินทอง หรือจำหน่ายทรัพย์สินไปโดยไม่แจ้งทริสต์ถึงเหตุผลความจำเป็น

- ไม่กลับมาในราชอาณาจักรตามที่ทริสต์เรียกตัวภายในกำหนดเวลา²⁰

ค) มาตรการในการขยายระยะเวลาในการปลดจากล้มละลาย

ในการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ ถ้ามีผู้คัดค้านลูกหนี้ก็จะหลุดพ้นในระยะเวลา 3 ปีไม่ได้ จะต้องหลุดพ้นในระยะเวลา 5 ปี หรือ 8 ปี ตามลักษณะความร้ายแรงของการไม่สุจริตของลูกหนี้ที่เป็นมูลเหตุของคำคัดค้าน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นในข้อ ข)

ง) มาตรการทางอ้อมที่มีผลต่อการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ผู้เขียนเห็นว่า แม้ว่ากฎหมายไม่ได้กำหนดเป็นตัวเลขชัดเจนว่าลูกหนี้ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จำนวนเท่าไร จึงจะได้รับการปลดจากล้มละลาย แต่การคัดค้านการปลดจากล้มละลายจะเป็นแรงจูงใจสำหรับบุคคลล้มละลายที่จะให้ความร่วมมือกับทริสต์ เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับเงินปันผล (Dividend) ที่เขามีสิทธิได้รับอย่างรวดเร็วเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมีค่าใช้จ่ายในกองทุนทรัพย์สินที่อาจเกิดขึ้นน้อยที่สุด²¹

จ) มาตรการพิทักษ์ผลประโยชน์ของเจ้าหนี้

²⁰ The Insolvency Act 1966, Section 149 D (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h)

²¹ ITSA, Reforms to the Bankruptcy Act. [On line], Available from www.law.gov.au/aghome/commaff/itsa/documents/bankreforms.html. pp. 3-4. [2003, September 18]

กฎหมายได้วางแนวทางการพิทักษ์ผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ไว้ โดย 1) การขยายเวลาในการปลดจากล้มละลายออกไป จาก 3 ปี เป็น 5 ปี หรือ 8 ปี ตามความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ และ 2) ให้ศาลเป็นผู้กำนกรองใช้ดุลยพินิจในการปลดลูกหนี้ด้วยว่าเหมาะสมประการใด เนื่องจากเมื่อมีคำคัดค้านแล้ว ลูกหนี้จะปลดจากล้มละลายโดยทันทีไม่ได้ ต้องไปยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปลดจากล้มละลาย

ฉ) มาตรการพิทักษ์ผลประโยชน์ของลูกหนี้

นอกจากจะพิทักษ์ผลประโยชน์ของเจ้าหนี้แล้ว ยังพิทักษ์ประโยชน์ของลูกหนี้ โดยมีแนวทางดังนี้

1) มีการตรวจสอบคำคัดค้าน (review)

หากทรัสต์ นายทะเบียน หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำคัดค้านการปลดจากล้มละลาย กฎหมายได้วางหลักเกณฑ์ให้ผู้ตรวจการทั่วไปในการล้มละลาย (Inspector General in Bankruptcy) เป็นผู้ตรวจสอบคำคัดค้านนั้นอีกชั้นหนึ่งตามที่เห็นควรยกขึ้นมาตรวจสอบ หรือได้รับการร้องขอจากลูกหนี้²² เพื่อให้ลูกหนี้ได้รับความเป็นธรรมมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ปรากฎรายงานต่อคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่า ในความเป็นจริงลูกหนี้ใช้สิทธิร้องขอให้ตรวจสอบนี้น้อยมาก เพราะลูกหนี้อยู่ในฐานะเสียเปรียบ ไม่มีหนทางที่จะโต้แย้ง และอาจจะกลัวอำนาจของทรัสต์ ประกอบกับรูปแบบหนังสือคำคัดค้านไม่มีข้อมูลว่าอำนาจของทรัสต์อาจถูกคัดค้านได้หรือไม่ และไม่มีผลแห่งการคัดค้านด้วย และหากมีจะดำเนินการอย่างไร ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจว่าเหตุสมควรในการคัดค้านจึงมิได้รับการตรวจสอบ²³

2) กำหนดวิธีปฏิบัติของทรัสต์ในการยื่นคำคัดค้าน

ทรัสต์จำต้องระบุเหตุผลว่า ทำไมจึงคัดค้านลูกหนี้จากการปลดจากล้มละลาย จะต้องชี้แจงให้เขาทราบด้วยว่า ผลของการยื่นคำคัดค้านเป็นอย่างไร และเขาจะรับมือกับคำคัดค้านได้อย่างไร²⁴

²² The Insolvency Act 1966, Section 149 K (1).

²³ The Law Reform Commission, Report No. 45 General Insolvency Inquiry, Clause 558, p. 236.

²⁴ The Insolvency Act 1966, Section 149 (F), (J).

3.1.3 หลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ

การปลดจากการล้มละลายเร็วกว่าปกติ (Early Discharge) ได้เริ่มมีขึ้นโดยการปฏิรูปกฎหมายในปี 1991 เนื่องจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายออสเตรเลียเห็นว่าเป็นการเปลืองประโยชน์ในการที่จะยังคงให้บุคคลล้มละลายเป็นเวลา 3 ปี และเป็นการสร้างทัศนคติทางลบ จึงได้สร้างแนวทางการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติขึ้น ซึ่งใช้สำหรับบุคคลล้มละลายที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก่อนหรือในวันที่ 4 พฤษภาคม 2546 เท่านั้น หากขึ้นทะเบียนในหรือหลังวันที่ 5 พฤษภาคม 2546 จะไม่สามารถใช้หลักเกณฑ์นี้แต่อย่างใด²⁵ โดยมีนโยบายและหลักการพื้นฐานดังนี้

1. นโยบายและหลักการพื้นฐาน

ก) เพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่ลูกหนี้ในการให้ความร่วมมือ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้พิจารณาว่ามีลูกหนี้จำนวนมากที่กลายเป็นคนล้มละลายทั้งที่มีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับในทางการค้า และการจัดการทรัพย์สินในระยะเวลาดังกล่าวอันสั้นอาจเป็นการเหมาะสมสำหรับพวกเขา ซึ่งภายหลังจากได้สวนชั้นแรก หมวดเอกสารของบุคคลนั้นก็กลายเป็น “ไม่เคลื่อนไหว” ภายในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้น การปลดจากล้มละลายของบุคคลเหล่านี้ ควรให้เกิดประสิทธิภาพที่จะทำให้พวกเขาสามารถฟื้นฟูความสามารถในทางการเงินได้อย่างเต็มที่มากกว่านี้และให้มีส่วนร่วมในรายได้ด้วย การที่ปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือมากขึ้น²⁶

ข) เพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

กระบวนการออกคำรับรองทำให้ไม่จำเป็นต้องทำคำร้องขอให้ปลดจากล้มละลายแห่งสหพันธรัฐ ซึ่งทำให้เสียค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้น การปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติซึ่งใช้วิธีให้ทรัสต์ออกหนังสือรับรองนั้นประหยัดเวลาสำหรับศาล และประหยัดค่าใช้จ่ายของทรัสต์อีกด้วย

²⁵ TISA, Early Discharge. [On line], Available from: www.gov.au/dir228/itsweb.nsi.html. [2003, September 18]

²⁶ The Law Reform Commission, Report No. 45 General Insolvency Inquiry. Clause 550, p. 232.

ค) ต้องมีมาตรการเกี่ยวเนื่องกับการใช้อำนาจของทรัสต์

การปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ เป็นรูปแบบการปลดจากล้มละลาย ที่ให้ทรัสต์ออกหนังสือรับรอง ซึ่งวิธีการปฏิบัตินี้จะทำให้ทรัสต์มีอำนาจมากเกินไป จึงต้องมี มาตรการมากำกับให้การใช้ดุลยพินิจของทรัสต์เป็นมาตรฐานเดียวกันดังนี้

- ต้องมีบรรทัดฐานความเป็นกลางที่พอเพียงในการชี้แนะแนวทาง แก่ทรัสต์ในการใช้ดุลยพินิจว่าควรจะให้หรือไม่ให้คำรับรอง

- มีเครื่องป้องกันการใช้อำนาจของทรัสต์ โดยทรัสต์ถูกกำหนดให้ รับผิดชอบการจัดการล้มละลายโดยใช้พื้นฐานและประสบการณ์ในอาชีพของตน จัดให้มีรายงาน ในคำร้องขอปลดจากล้มละลาย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้ขอและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พิจารณา ความเป็นกลางในเรื่องคุณสมบัติของบุคคลล้มละลายที่จะได้รับการปลดจากการ ล้มละลาย

- กำหนดหลักการพื้นฐานในการพิจารณาของทรัสต์
ทรัสต์จะพิจารณาพฤติการณ์ที่บุคคลล้มละลายได้ก่อให้เกิดหนี้ขึ้น สิ่งที่จะนำมาพิจารณารวมถึง

- ความประพฤติก่อนบุคคลล้มละลายก่อนล้มละลายรวมถึงข้อเท็จจริง เช่น ลักษณะของสินค้าหรือบริการในส่วนของได้ก่อให้เกิดหนี้ขึ้น บุคคลล้มละลายได้เข้าใจ ลักษณะของข้อผูกพันทางการเงินที่ตนเป็นหนี้ขึ้นเนื่องมาจากผลของการก่อหนี้หรือไม่ ความพยายามของบุคคลล้มละลายที่จะชำระหนี้หรือทำการเจรจาขอประนีประนอมกับเจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคน หรือหลบหนีการชำระหนี้

- ความประพฤติก่อนเจ้าหนี้ของบุคคลล้มละลายรวมถึงข้อพิจารณา เช่น เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนได้ชักจูงบุคคลล้มละลายให้ซื้อสินค้าหรือบริการที่เป็น วัตถุแห่งหนี้ที่ฝ่าฝืนการปฏิบัติในทางการค้าอันเป็นธรรมและเป็นปกติหรือไม่ ได้อธิบายถึงผลที่แท้จริงและผลที่ตามมาของธุรกรรมทางการค้าในส่วนของเกี่ยวข้องกับข้อผูกพันทางการเงินแก่บุคคลล้มละลายอย่างเพียงพอตามกฎหมายหรือไม่ ข้อกำหนดต่อบุคคลล้มละลายที่สอดคล้องกับกฎหมายซึ่งมีรายละเอียดในลักษณะเฉพาะเพียงพอที่จะบ่งถึงความเหมือนกันของหนี้แต่ละราย วิธีการคำนวณและเจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนได้บีบบังคับบุคคลล้มละลายให้ชำระหนี้อย่างไม่เหมาะสมและเกินควรหรือไม่

- อายุและสุขภาพของบุคคลล้มละลาย
- ของเขตที่บุคคลล้มละลายได้ให้ความร่วมมือในการจัดการและขอเขตการสอบสวนที่เป็นรายละเอียดของพฤติการณ์ของบุคคลล้มละลายเป็นสิ่งจำเป็น

- ฐานะทางการเงินของบุคคลล้มละลายในปัจจุบัน รวมถึงความสามารถของบุคคลล้มละลายที่จะประพฤติดินให้มีความรับผิดชอบในเรื่องการงานของตน
- โอกาสความหวังทางการเงินในอนาคตและความต้องการของบุคคลล้มละลาย รวมไปถึงการล้มละลายส่งผลกระทบต่อความสามารถของบุคคลล้มละลาย รวมไปถึงการจ้างงาน หรือ การสร้างรายได้หรือไม่
- ความสามารถของบุคคลล้มละลายในการส่งเงินรายได้ของตนให้แก่เจ้าหนี้
- กรณีที่บุคคลล้มละลายสามารถส่งเงินหรือจัดสรรเงินจากรายได้ของตนให้แก่กองทรัพย์สิน ก็ต้องดูว่าบุคคลล้มละลายนั้นได้ทำข้อตกลงในการจัดสรรเงินหรือคำสั่งการจัดสรรรายได้มีผลบังคับใช้หรือไม่²⁷

2. คุณสมบัติและลักษณะของลูกหนี้

คุณสมบัติของลูกหนี้ที่จะได้รับการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่ใช้พิจารณาว่าลูกหนี้จะสามารถหลุดพ้นจากหนี้สินได้อย่างรวดเร็วด้วยระยะเวลาแค่ 6 เดือน แทนที่จะต้องรอถึง 3 ปี 5 ปี หรือ 8 ปี อย่างลูกหนี้รายอื่น ซึ่งกฎหมายได้วางหลักเกณฑ์การพิจารณาไว้ ดังนี้

ก) หลักเกณฑ์ที่มีสิทธิขอปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ (Criteria of eligibility for early discharge)²⁸

- ไม่มีเงินชำระหรือไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระค่าจ้างหรือค่าใช้จ่ายของทรัสต์เต็มจำนวน
- ไม่มีเงินที่จะจ่ายให้แก่เจ้าหนี้
- ไม่ประกอบธุรกิจที่ขัดต่อคำสั่งของทรัสต์ ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังวันเริ่มต้นการล้มละลาย หรือบุคคลล้มละลายได้ประกอบกิจการดังกล่าวแล้ว แต่ทรัสต์ได้ทำการใด ๆ เพื่อยกเลิกกิจการนั้น ๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อการจัดสรรเงินให้แก่เจ้าหนี้
- รายได้ที่มีแนวโน้มจะได้รับในช่วงระยะเวลา 1 ปี เมื่อมีการยื่นคำร้องซึ่งรายได้ดังกล่าวจะต้องมีจำนวนไม่เกินกว่ารายได้ที่แท้จริงที่เหมาะสมกับบุคคลล้มละลายในเวลานั้น ๆ

²⁷ Ibid, Clause 553, p. 234.

²⁸ The Insolvency Act 1966, Section 149 T (a), (b), (c).

ทั้งนี้ ทรัสต์ที่จะทำการพิจารณาคุณสมบัติดังกล่าวนี้ ตามข้อมูลเอกสารที่บุคคลล้มละลายได้จัดทำให้เป็นแนวทางในการพิจารณา

- ข) หลักเกณฑ์ที่ไม่มีสิทธิขอลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ (Disqualifying criteria)²⁹
- บุคคลล้มละลายเคยตกอยู่ในสภาพล้มละลายมาก่อน หรือได้จัดทำแผนปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ภายในระยะเวลา 10 ปี
 - หนี้สินที่ไม่มีหลักประกันของบุคคลล้มละลายสูงกว่า 150% ของรายได้ในช่วงเวลาก่อนการล้มละลาย (ยกเว้นความรับผิดในหนี้ละเมิด)
 - ไม่เปิดเผยฐานะของตนต่อทรัสต์เกี่ยวกับประโยชน์ซึ่งเป็นดอกผลของทรัพย์สินที่มีอยู่ ณ วันล้มละลาย
 - ไม่เปิดเผยรายได้ที่คาดว่าจะได้รับภายใน 12 เดือน หลังจากการยื่นคำแถลงกิจการ
 - มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการหลอกลวง (Misleading Conduct) เป็นเหตุให้ได้รับทรัพย์สินเกินกว่า 3,993 เหรียญ
 - ละเมิดกฎหมายบริษัท (Corporation Law) โดยการเข้าไปมีส่วนในการบริหารกิจการ
 - ปฏิเสธหรือไม่ปฏิบัติตามคำขอของผู้จัดการทรัพย์สินในการส่งมอบหนังสือเดินทาง

เมื่อทรัสต์พิจารณาหลักเกณฑ์ทั้งสองประการแล้ว จะมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งให้ทราบว่าจะปลดหรือไม่ปลด หากทรัสต์มีคำสั่งไม่ปลดจากล้มละลาย บุคคลล้มละลายสามารถยื่นเรื่องให้ผู้ตรวจการทั่วไปในคดีล้มละลาย (The Inspector – general) ตรวจสอบ (review) คำสั่งนั้นอีกครั้งได้ ซึ่งเป็นมาตรการที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ประการหนึ่ง

3. ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย

หากบุคคลล้มละลายมีลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่มีสิทธิปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ และไม่มีลักษณะตามข้อยกเว้น จะได้รับการปลดจากล้มละลายภายใน

²⁹ The Insolvency Act 1966, Sections 149 X, 149 Y, 149 Z, 149 ZA, 149 ZB, 149 ZC, 149 ZD, 149ZE

เวลา 6 เดือน นับจากวันที่ได้ยื่นคำขอ หรือนับจากวันที่ยื่นคำแถลงกิจการ³⁰ อย่างไรก็ตาม ทรัสต์ จะพิจารณาเหตุผลอื่น ๆ ด้วย ซึ่งอาจทำให้ถูกตัดสิทธิการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติได้³¹

4. การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

การที่กฎหมายกำหนดว่า บุคคลที่ไม่มีเงินชำระค่าจ้างหรือค่าใช้จ่ายของทรัสต์เต็มจำนวน หรือไม่มีเงินที่จะจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ เป็นผู้มีสิทธิขอปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ ยกเว้น หนี้สินที่ไม่มีประกันของบุคคลนั้นมากกว่า 150% ของรายได้ในช่วงนั้น จะถูกตัดสิทธินี้ไป ทำให้พิจารณาได้ว่าหากหนี้สินของบุคคลนั้นมีจำนวนไม่ถึง 150% ของรายได้ บุคคลนั้นจะได้ปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติ และจะหลุดพ้นในหนี้สินไปเลย เจ้าหนี้จึงไม่ได้รับชำระหนี้ เพราะลูกหนี้ไม่มีเงินที่จะจ่ายให้ เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อลูกหนี้ผู้ทุจริตที่มีทรัพย์สินจำนวนน้อย หรือไม่มีเลย และมีโอกาสที่จะหาเงินหรือก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจต่ำมาก

3.1.4 มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กับการปลดจากล้มละลายทุกรูปแบบ

ไม่ว่าจะเป็นการปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล การปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมายใน 3 ปี การปลดจากล้มละลายที่ถูกคัดค้านใน 5 ปี 8 ปี และการปลดจากล้มละลายเร็วกว่าปกติใน 6 เดือน นั้น จะมีมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กับการปลดจากล้มละลายทุกรูปแบบ ได้แก่³²

1. มาตรการในการกำหนดหน้าที่ของลูกหนี้ในการให้ความร่วมมือจัดการทรัพย์สิน

แม้ว่าลูกหนี้จะได้รับการปลดจากล้มละลายไปแล้วก็ตาม ลูกหนี้ยังคงมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ทรัสต์ ในการจัดการทรัพย์สินของตน เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับการชำระหนี้มากที่สุด บุคคลที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 6 เดือน³³

³⁰ The Insolvency Act 1966, Section 149 S.

³¹ บริษัท ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส์ เอฟ เอ เอส จำกัด, "การจัดการลูกหนี้ที่มีฐานะหนี้สินล้นพ้นตัว เปรียบเทียบแนวทางการจัดการระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย," เอกสารในการอบรมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แห่งกรมบังคับคดีและสำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้, 4 มีนาคม 2545 (ฉบับร่างครั้งที่ 1), หมวด 2, หน้า 14. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

³² The Insolvency Act 1966, Section 152.

³³ The Insolvency Act 1966, Section 152.

2. มาตรการเกี่ยวกับหนี้สินที่หลุดพ้น

คำสั่งปลดจากล้มละลายทำให้บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงอันพึงขอรับชำระได้ เว้นแต่³⁴

- ก) หนี้เงินประกันศาล
- ข) หนี้เกี่ยวกับโทษปรับทางอาญา
- ค) หนี้ที่เกิดจากเหตุทุจริตหลอกลวง
- ง) หนี้อันเนื่องมาจากค่าเลี้ยงดูตามสัญญาหรือคำสั่งศาล
- จ) หนี้สินที่มีต่อหน่วยงานรัฐบาล

3. มาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ยังคงอยู่ในความดูแลของผู้จัดการทรัพย์สิน

การปลดจากล้มละลายจะทำให้บุคคลนั้นไม่ต้องเป็นบุคคลล้มละลาย และไม่ต้องรับภาระหนี้สินอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม กอทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายจะยังคงอยู่ในความดูแลของผู้จัดการทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ และจะไม่ตกเป็นของบุคคลที่ได้รับการปลดจากล้มละลาย³⁵

3.2 กฎหมายสิงคโปร์

3.2.1 หลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล (Discharge by the Court)

1. คุณสมบัติและลักษณะของลูกหนี้

ในการพิจารณาคำขอปลดจากล้มละลาย ศาลจะพิจารณาถึงลักษณะของลูกหนี้ดังต่อไปนี้³⁶

- อายุ
- สุขภาพ
- ความสามารถในการหารายได้ (earning capacity)
- ทรัพย์สิน

³⁴ The Insolvency Act 1966, Section 153.

³⁵ บริษัท ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส์ เอฟ เอ เอส จำกัด, "การจัดการลูกหนี้ที่มีฐานะหนี้สินล้นพ้นตัว เปรียบเทียบแนวทางการจัดการระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย," นมวต 2 หน้า 13.

³⁶ "How you can get out of Bankruptcy" [Online]. Available from www.gov.sg.minlaw/ipto/bankout.html. [2003, September 20]

- จำนวนหนี้ที่ได้ชำระแล้ว
- การกระทำความผิดทางล้มละลายและความผิดอื่น ๆ
- การให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานในการจัดการทรัพย์สิน

ในการพิจารณาคำขอปลดจากล้มละลาย ศาลจะรับฟังทั้งเจ้าพนักงานและเจ้าหนี้ก่อนที่จะมีคำสั่งปลดจากล้มละลาย (มาตรา 124 (2)) โดยศาลจะพิจารณารายงานของเจ้าพนักงานและความประพฤติกของลูกหนี้ประกอบกัน³⁷

ในการพิจารณา ศาลจะมีคำสั่งในกรณีขอปลดจากล้มละลายได้ 4 กรณี ดังนี้³⁸

- 1) สั่งไม่ยอมปลด
- 2) สั่งปลดโดยไม่มีเงื่อนไข
- 3) งดการปลดภายในเวลาที่กำหนด
- 4) ปลดโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับรายได้หรือทรัพย์สินที่จะมีภายหน้า

ตามมาตรา 124 (4) ถ้าศาลพิจารณาข้อเท็จจริงได้ความอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวในมาตรา 421-424 แล้ว ให้ศาลมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

- ก) ไม่ยอมปลดจากล้มละลาย
- ข) งดการปลดจากล้มละลายไว้จนกว่าจะแบ่งทรัพย์สินให้เจ้าหนี้ไม่น้อยกว่า 25 % หรือให้บุคคลล้มละลายใช้เงินแก่เจ้าพนักงาน หรือให้ส่งมอบทรัพย์สินที่จะได้รับในภายหน้า หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

ลักษณะของลูกหนี้ที่ศาลจะสั่งไม่ยอมปลดหรืองดการปลดไว้ก่อน ได้แก่

- 1) บุคคลล้มละลายได้ละเว้นไม่เก็บรักษาสมุดบัญชีต่างๆ ซึ่งตามธรรมดาควรจะมีไว้ในการประกอบธุรกิจ ให้พอเห็นว่าการประกอบธุรกิจและฐานะการเงินเป็นอย่างไร ในระยะเวลา 3 ปี ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เว้นแต่มีเหตุสมควร
- 2) บุคคลล้มละลายได้ขึ้นกระทำการค้าขายต่อไปอีก โดยรู้อยู่แล้วว่าไม่สามารถจะชำระหนี้ได้ (insolvent)

³⁷ Catherine Tay, Bankruptcy : The Law and Practice (Singapore: Butterworths, 1984), pp. 43-44.

³⁸ The Bankruptcy Act 1999, Chapter 20, Section 124 (3), (4) and Section 33

3) บุคคลล้มละลายได้กระทำหรือมีส่วนในการกระทำให้เกิดการล้มละลายขึ้น โดยกระทำการเสี่ยงโชคอันน่าจะขาดทุน หรือโดยใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย หรือโดยประมาทเลินเล่อในธุรกิจของตน

4) บุคคลล้มละลายได้กระทำให้เจ้าหนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายอันไม่จำเป็น หรือแก่งประวิงความ

5) ในระหว่างระยะเวลา 3 เดือนก่อนมีการขอให้ล้มละลายบุคคลล้มละลายได้ให้เปรียบแก่เจ้าหนี้คนใดโดยใช่เหตุ ทั้งที่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้

6) บุคคลล้มละลายได้เคยถูกพิพากษาให้ล้มละลายหรือได้เคยทำการประนอมหนี้กับเจ้าหนี้มาก่อนแล้ว ไม่ว่าจะในหรือนอกราชอาณาจักร

7) บุคคลล้มละลายได้กระทำการโดยฉ้อฉล หลอกลวง หรือโดยทุจริต

8) ในระยะเวลา 3 เดือน ก่อนมีการขอให้ล้มละลาย บุคคลล้มละลายได้ส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร โดยเหตุผลซึ่งควรเชื่อว่าไม่ได้กระทำการค้าขายโดยสุจริต

9) สินทรัพย์ของบุคคลล้มละลายที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ มีเหลือไม่ถึง 20 เปอร์เซ็นต์ของหนี้ที่ไม่มีประกัน เว้นแต่บุคคลล้มละลายจะแสดงให้พอใจศาลว่าตามเหตุผลที่ทำให้มีสินทรัพย์เหลือเช่นนั้นไม่ควรจะตำหนิบุคคลล้มละลาย

10) บุคคลล้มละลายได้กระทำการอันไม่เป็นธรรมต่อบุคคลตามมาตรา 99

11) บุคคลล้มละลายได้ส่งมอบบัญชีหนี้สินของเขาแก่บุคคลอื่น ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 104

เมื่อศาลมีคำสั่งแล้ว และเวลาได้ล่วงพ้นเกิน 2 ปี บุคคลล้มละลายจะขอให้ศาลสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งก็ได้โดยแสดงเหตุผลและพฤติการณ์เป็นที่พอใจแก่ศาล (มาตรา 3 (5))

2. ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย

การปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาลตาม The Bankruptcy Act 1999, Chapter 20 นี้ เป็นวิธีการที่จะใช้เมื่อลูกหนี้ขาดคุณสมบัติที่จะขอให้เจ้าพนักงานออกหนังสือรับรอง ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดเวลาไว้แต่อย่างใด

3. การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ในกรณีลูกหนี้เป็นผู้ไม่สุจริต หรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม จะส่งผลให้ศาลงดการปลดจากล้มละลายไว้ก่อน และจะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไม่น้อยกว่า 25% ของหนี้ อันพึงขอรับชำระได้³⁹

3.2.2 หลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายโดยหนังสือรับรองของเจ้าพนักงาน (Discharge by certificate of Official Assignee)

1. ความเบื้องต้นเกี่ยวกับเจ้าพนักงาน

เจ้าพนักงาน (The Official Assignee) เป็นเจ้าพนักงานของศาลซึ่งศาลจะแต่งตั้งให้เป็นทรัสต์และเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดูแลกองทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยจะเป็นบุคคลที่ทำการทุกอย่างแทนลูกหนี้ผู้ล้มละลาย ศาลจะแต่งตั้งทรัสต์เอกชน (private trustee) ให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานก็ได้ หากได้รับการร้องขอจากเจ้าหนี้

บทบาทของเจ้าพนักงาน

เจ้าพนักงานมี 2 บทบาท ทั้งเป็นผู้ที่รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ได้มากที่สุด เพื่อนำมาชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่เจ้าหนี้ อีกบทบาทหนึ่งจะเป็นผู้ช่วยบุคคลล้มละลายให้ได้รับการปลดจากล้มละลาย อันเป็นบทบาทที่เอื้อประโยชน์ให้กับฝ่ายลูกหนี้ เจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบการที่ลูกหนี้ได้กระทำลงไปในขณะที่เป็นบุคคลล้มละลาย
2. วินิจฉัยข้อเรียกร้องของเจ้าหนี้
3. ชำระหนี้คืนให้แก่เจ้าหนี้
4. ยื่นคำร้องขอให้ศาลปลดลูกหนี้จากล้มละลาย
5. ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้มีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหนี้ไม่อาจชำระหนี้ได้เต็มจำนวน⁴⁰

³⁹ The Bankruptcy Act 1999, Chapter 20, Section 124 (4) (B)

⁴⁰ "Official Assignee" The leaflet of the Insolvency & Public Trustee's Office, [Online], Available from: www.gov.sg/minlaw/ipto/ipto.html. [2003, September 20]

2. คุณสมบัติและลักษณะของลูกหนี้

เจ้าพนักงานมีดุลยพินิจที่จะพิจารณาออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลายให้แก่ลูกหนี้ (มาตรา 125 (1)) ซึ่งลูกหนี้ที่จะได้รับการปลดจากล้มละลายโดยวิธีออกหนังสือรับรอง (a certificate discharging a bankrupt from bankruptcy) จะต้องมีความคุณสมบัติดังนี้

- 1) ได้ล้มละลายมาแล้วเป็นเวลา 3 ปี (มาตรา 125 (2)) และ
- 2) หนี้สินได้ถูกชำระแก่เจ้าหนี้แล้วบางส่วนคงเหลืออยู่ไม่เกิน 500,000 \$ หรือเป็นจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 125 (2))

คุณสมบัติทั้งสองประการนี้ได้ถูกกำหนดขึ้นใหม่ โดยเอื้อประโยชน์ให้แก่ลูกหนี้มากขึ้น จากเดิมกำหนดว่า ลูกหนี้ต้องล้มละลายมาแล้วเป็นเวลา 5 ปี และมีหนี้เหลืออยู่ 100,000 \$ ได้ถูกแก้มาเป็นมีหนี้เหลืออยู่ 250,000 \$ มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 1997 และได้แก้ไขอีกครั้งในปี 1999 ให้เหลือระยะเวลาเพียง 3 ปี และมีหนี้เหลืออยู่ 500,000 \$ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 1999 เป็นต้นมา การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดนี้ทำให้ได้รับความร่วมมือจากลูกหนี้มากขึ้น ช่วยให้ลูกหนี้ได้ปลดจากล้มละลายมากขึ้น มีผลดีในแง่ช่วยให้ปลดจากล้มละลายได้เร็วขึ้น และมีคดีค้างอยู่ในศาลน้อยลง⁴¹ มาตรการนี้ยังเป็นส่วนจูงใจให้ลูกหนี้ช่วยเหลือจัดการทรัพย์สินเพื่อให้ได้รับการปลดจากล้มละลายอีกด้วย ซึ่งตามรายงานที่ได้บันทึกไว้ (Millennium Report 2000 of IPTO) การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดนี้ได้ผลจริงในทางปฏิบัติ ลูกหนี้ส่งเงินเข้ากองทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ และเป็นเงินก้อนใหญ่ ผู้ที่ไม่มีงานทำก็ได้มาหางานทำเพื่อให้ตนมีเงินส่งเข้ากองทรัพย์สิน เป็นความพยายามของลูกหนี้ที่ช่วยให้ได้รับการปลดจากล้มละลาย ด้วยความร่วมมือของลูกหนี้เองที่ทำให้ได้รับหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลายจากเจ้าพนักงาน ตามสถิติที่บันทึกในรายงานดังกล่าว ณ วันที่ 31 ม.ค. ค.ศ. 2000 ได้ปลดลูกหนี้จากล้มละลายเป็นจำนวน 6,780 คน โดยมีคำคัดค้านของเจ้าหนี้เพียง 1,788 คดี (5.6%) เท่านั้น⁴²

⁴¹ "Raising the financial limit for discharge by the Official Assignee" The leaflet of the Insolvency & Public Trustee's Office, [Online], Available from: www.gov.sg/minlaw/ipto/ipto.html. [2003, September 19]

⁴² Millennium Report 2000 of IPTO. The Book of the Insolvency & Public Trustee's Office, 2000, PP. 30-31.

3. การพิจารณาของเจ้าพนักงาน

ในการพิจารณาปลดลูกหนี้จากล้มละลาย เจ้าพนักงานจะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ดังนี้⁴³

- 1) สาเหตุของการล้มละลาย
- 2) ระยะเวลาที่ได้ล้มละลาย
- 3) เหตุอื่นอันควรเมตตา เช่น อายุ ความเจ็บป่วย สุขภาพร่างกาย เป็นต้น
- 4) ทรัพย์สินของลูกหนี้ และการส่งทรัพย์สินเข้าสู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้
- 5) ความประพฤติของลูกหนี้
- 6) การให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานในการจัดการทรัพย์สิน

จึงพิจารณาได้ว่า การพิจารณาปลดลูกหนี้จากล้มละลาย ไม่ว่าจะ เป็นโดยคำสั่งศาล (มาตรา 124) หรือการปลดโดยหนังสือรับรองของเจ้าพนักงาน (มาตรา 125) ก็ตาม การให้ความร่วมมือของลูกหนี้แก่เจ้าพนักงานในการจัดการทรัพย์สินเป็นจุดสำคัญที่จะให้ลูกหนี้ได้รับการปลดจากล้มละลาย จึงเห็นได้ว่า กฎหมายสิงคโปร์ได้นำทฤษฎีความร่วมมือของลูกหนี้มาใช้เป็นหลักในการพิจารณาปลดบุคคลจากล้มละลาย

4. ระยะเวลาที่จะปลดจากล้มละลาย

พิจารณาได้จากคุณสมบัติของลูกหนี้ที่เจ้าพนักงานจะพิจารณาออกหนังสือรับรอง จะต้องได้ล้มละลายมาแล้วเป็นเวลา 3 ปี จึงจะปลดลูกหนี้จากล้มละลายได้

5. การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้วบางส่วน คงเหลือหนี้อยู่ไม่เกิน 500,000 \$ จึงจะพิจารณาออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลายให้ พิจารณาได้ว่า กฎหมายไม่ได้กำหนดเป็นตัวเลขว่าหนี้บางส่วนที่ต้องชำระจะมากน้อยเพียงใด เพียงแต่กำหนดจำนวนหนี้ที่เหลืออยู่เท่านั้น จึงเป็นดุลยพินิจของทริบิว์ให้ลูกหนี้ชำระหนี้ไปส่วนหนึ่งตามสมควร แล้วให้หนี้เหลืออยู่ไม่เกิน 500,000 \$ ก็พิจารณาปลดจากล้มละลายให้

⁴³ "How you can get out of Bankruptcy," The leaflet of the Insolvency & Public Trustee's office, [Online], Available from: www.gov.sg/minlaw/ipto/bankout.html. [2003, September 20]

6. การคัดค้านของเจ้าหนี้

ก่อนที่เจ้าพนักงานจะออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลายให้แก่ลูกหนี้ นั้น เจ้าพนักงานมีหน้าที่ต้องส่งหนังสือบอกกล่าว (Notice) ให้แก่เจ้าหนี้ โดยต้องระบุถึงหนี้ของลูกหนี้ที่ได้ดำเนินการชำระคืนไปแล้ว และหนี้ที่ยังเหลืออยู่ รวมถึงระบุเหตุผลที่จะปลดลูกหนี้จากล้มละลายด้วย⁴⁴

เจ้าหนี้ที่ประสงค์จะคัดค้านการปลดจากล้มละลายดังกล่าว จะต้องยื่นคำคัดค้านต่อเจ้าพนักงาน ภายใน 21 วัน นับจากวันส่งคำบอกกล่าวของเจ้าพนักงาน โดยระบุถึงเหตุผลที่จะคัดค้านด้วย (มาตรา 126 (2)) มิฉะนั้นแล้ว สิทธิของเจ้าหนี้ที่จะคัดค้านเป็นอันตกไป (มาตรา 126 (3)) ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ส่งคำคัดค้านให้แก่เจ้าพนักงานภายในเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งได้แสดงเหตุผลที่คัดค้านแล้ว แต่เจ้าพนักงานได้ยกคำร้องคัดค้านนั้นเสีย เจ้าหนี้ก็มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลสั่งระงับไม่ให้เจ้าพนักงานออกหนังสือรับรองดังกล่าว (มาตรา 126 (4)) ทั้งนี้ คำร้องต่อศาลดังกล่าวจะต้องทำสำเนาส่งไปยังเจ้าพนักงานและส่งไปยังลูกหนี้ด้วย โดยศาลจะรับฟังทั้งเจ้าพนักงานและตัวลูกหนี้ก่อนที่จะมีคำสั่งเช่นใด (มาตรา 126 (5)) ทั้งนี้ เป็นอำนาจของศาลที่จะสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควรและเหมาะสม (มาตรา 126 (6)) ดังนี้

- 1) สั่งยกคำร้องขอคัดค้าน (สั่งให้ออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลาย)
- 2) สั่งไม่ให้เจ้าพนักงานออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลายให้แก่ลูกหนี้เป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี
- 3) สั่งให้เจ้าพนักงานออกหนังสือรับรองการปลดจากล้มละลาย โดยมีเงื่อนไขตามที่ศาลเห็นสมควร เงื่อนไขนั้นจะกำหนดเกี่ยวกับ
 - รายได้ที่ลูกหนี้จะได้รับภายหลังการปลดจากล้มละลาย
 - ทรัพย์สินที่ตกทอดมายังลูกหนี้ หรือที่ลูกหนี้ได้รับภายหลังการปลดจากล้มละลาย ตามที่ได้ระบุไว้ในคำสั่งนั้น

⁴⁴ The Bankruptcy Act 1999, Chapter 20, Section 126

3.2.3 มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กับการปลดจากล้มละลายทุกรูปแบบ

1. มาตรการในการกำหนดหน้าที่ของลูกหนี้ในการให้ความร่วมมือจัดการทรัพย์สิน

แม้ว่าลูกหนี้จะหลุดพ้นจากการล้มละลายแล้ว ลูกหนี้ยังคงมีหน้าที่ช่วยในการจำหน่ายทรัพย์สินที่ตกอยู่กับเจ้าพนักงานตามที่เจ้าพนักงานต้องการ (มาตรา 128 (1)) การที่ลูกหนี้ฝ่าฝืนไม่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานจะถือเป็นความผิดและถูกลงโทษดังนี้ (มาตรา 128 (2))

- 1) ถือเป็นการกระทำผิด มีโทษปรับจำนวน 10,000 \$ และ
- 2) เป็นเหตุให้ถูกศาลเพิกถอนคำสั่งปลดจากล้มละลายตามที่ศาลเห็นสมควร

สมควร

จะเห็นได้ว่า การไม่ช่วยเหลือเจ้าพนักงานจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังค้างอยู่นี้ ลูกหนี้จะได้รับผลร้ายถึงสองประการ นอกจากจะถูกเสียดำปรับเป็นเงินจำนวนมากถึง 10,000 \$ แล้ว ยังอาจถูกศาลเพิกถอนคำสั่งปลดจากล้มละลายอีก ผลคือ ลูกหนี้ต้องกลับมาเป็นบุคคลล้มละลายตามเดิม แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงการกระทำใดๆ ของลูกหนี้อันเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ในระหว่างที่ลูกหนี้ได้รับการปลดจากล้มละลาย

2. มาตรการเกี่ยวกับหนี้สินที่หลุดพ้น

เมื่อศาลมีคำสั่งปลดจากล้มละลายแล้ว ลูกหนี้ก็มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนโดยอิสระ ไม่ต้องตกอยู่ในบังคับกฎหมายล้มละลายอีกต่อไป ลูกหนี้จะหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงอันชอบชำระได้ (มาตรา 127) เว้นแต่หนี้ดังต่อไปนี้ (มาตรา 127 (2))

- 1) หนี้ที่มีต่อรัฐบาล หรือ
- 2) หนี้ที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลดังต่อไปนี้
 - รัฐบาลหรือบุคคลอื่นใดในความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร
 - เทศบาลหรือหน่วยงานของรัฐในพันธบัตรที่ใช้ประกันตัวลูกหนี้ในการกระทำความผิด

การกระทำความผิด

หนี้ทั้ง 2 ประการข้างต้นนี้ ลูกหนี้จะหลุดพ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับหนังสือรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรจากรัฐมนตรี (มาตรา 127 (3))

3) หนี้ที่เกิดขึ้นโดยความทุจริตฉ้อโกงของลูกหนี้ หรือหนี้ที่เจ้าหนี้ไม่ได้เรียกร้องเนื่องจากความทุจริตฉ้อโกง ซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องสมบูรณ์ (มาตรา 127 (5)(a))

- 4) หนี้ค่าปรับการกระทำผิดกฎหมายของลูกหนี้ (มาตรา 127 (5) (b))

5) หนี้ค่าเสียหายที่ลูกหนี้ต้องชำระเนื่องจากความประมาทเลินเล่อ การขาดความระมัดระวัง หรือฝ่าฝืนสัญญา (มาตรา 127 (6) (a))

6) หนี้ตามคำสั่งเกี่ยวกับครอบครัว คู่สมรส ตามกฎหมายว่าด้วยสตรี (Women's Charter, Chapter 353) (มาตรา 127 (6) (b))

7) หนี้เงินที่เกิดขึ้นภายใต้กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำผิดทางอาญาของลูกหนี้ (มาตรา 127 (6) (e))

คำสั่งปลดลูกหนี้จากล้มละลายไม่มีผลทำให้หุ้นส่วน (Partner) หรือทรัสต์ดีร่วมของลูกหนี้ (Co-trustee) หรือบุคคลอื่นใดหลุดพ้นไปด้วย (มาตรา 127 (7))